

Kövér László, Németh Zsolt

Szegedi gondolatok

a pártokról és a Fidesz–SZDSZ-viszonyról

A múlt hét végén megtartott Fidesz-kongresszus egyetlen meglepetése az volt, hogy nem szolgált semmiféle meglepetéssel. Nyitóbeszédében Kövér László kemény szavakkal bírálta a kormányt, melyről nem mondható el többé, hogy hibái jövhetőek. De megkapta a magáét az SZDSZ is, amely nagy párt léteére nem készült fel a kormányzásra. A kongresszus elfogadta a szervezeti és működési szabályzatot, mely meghatározza a csoportok autonómiájának mértékét, és teljes cselekvési szabadságot biztosít a parlamenti frakciónak. A közeljövőben nem valószínű, hogy a parlamenti csoport és a felvezetett irányító választmány között komolyabb nézeteltérésre kerül sor: a legtöbb szavazatot a kongresszus küldötteitől ismét a parlamenti frakció markánsabb egyéniségei kapták. Elhárult a szervezet belső hasadásának – inkább csak kacér rémhírként emlegetett – veszélye is. A belső ellenzék képviselői nem kaptak elég szavazatot ahhoz, hogy bekerüljenek a választmányba, holott a testület létszámát követelésükre 9-ről 13-ra emelték. A 13. helyett holtversenyben, majd sorsolással nyerte el az ellenzék egyetlen képviselője: Vas József. Az alábbi gyorsinterjú vasárnap készült a szavazatszámolás és eredményhirdetés izgalmas perceiben.

Beszélő: Rengeteg előzetes hír járt a Fidesz belső ellentéteiről. Tulajdonképpen kik vitakoztak, és miről?

Németh Zsolt: A Fidesz úgynevezett belső konfliktusának a legszomorúbb sajátossága, hogy nincs a vitának medre. Ily módon ez a vita ráfűződött a szervezeti és működési szabályzat körüli kérdésekre. De meggyőződésem, hogy ez mellékvágány, a fő vágány viszont nem alakul ki. A megoldást abban látom, ha a Fidesz belső ellenzéke képes lenne valamilyen eszme, gondolatrendszer vagy politikai filozófia köré tömöríteni magát. Az olyan típusú vádakkal, hogy a Fidesz bolszevista vagy antidemokratikus, nem nagyon lehet racionális alapon vitakozni. Másfelől meg, szervezeti oldalról nézve, az ellenzéknek azt kell megértenie, hogy itt egy országos párt működik, aminek van egy politikai elgondolása, eszméje. Ha ők valamivel nem értenek egyet, ezt megfogalmazhatják a fórumokon keresztül, de más metódus nem létezik az ellentéteknek a rendezésére.

Beszélő: A kongresszus vitá nélkül szavazott a szervezeti szabályzatról. Hol zajlottak a viták?

Kövér László: Ez most már a harmadik kongresszus harmadik fordulója. Az első fordulóban az SZMSZ szekciójában kimerítő koncepcionális vita folyt, utána megpróbáltuk az SZMSZ-t pontról pontra elfogadni, ami nem sikerült. Majd a második fordulóban ezt a rossz módszert megismételtük. Megint nem jutottunk tovább egy fejezetnél és néhány szakasznál. Akkor a harmadik fordulót már úgy készítettük elő, hogy megküldtük a csoportoknak a módosító indítványokat, az alapszabály-tervezetet, a csoportokban és az országos tanácsülésen mód volt ennek a megvitatására, így került szavazásra most. Ezért nem volt vita.

Beszélő: Ha feltesszük, hogy a közeljövőben nem lesz új választás, akkor a politika a parlamentben és az önkormányzatokban fog folyni. Voltaképpen mi a szerepe a pártnak mint szervezetnek a két választás között?

Németh Zsolt: Úgy látom, a Fidesz alól még nem folyt ki a lehetőség, hogy olyanféle funkciót töltsön be a magyar társadalomban, amit a nyugati társadalmakban az egyesületek, körök, klubok ezrei töltenek be. A mi helyi csoportja-

ink filmklubokat, vitaköröket, szabadegyetemeket, Narancs Klubokat szerveznek; és ez indokolja, hogy pártszerű összhangot tartunk fenn a helyi, a központi szervezetek és a frakció között. Ha a kulturális klubtevékenység nem ilyen keretek között zajlana, akkor a magyar civil társadalom helyi szinteken nagy érmetzést szenvedne el.

Kövér László: Nem tudom, hogy lehet-e válaszolni erre a kérdésre ma Magyarországon. Konzolidált politikai körülmények között egy párt lehet a választóknak az az elitje, amely képes megfogalmazni a választók érdekesportjainak különböző véleményét, és képes átmenni ezeket a véleményeket a politikába. Ugyanakkor a pártokat, amelyeket a parlamentben vagy a helyi képviselő-testületekben konkrét döntéseket hoznak, időnként példaként környezetvédelmi és más kérdésekben országos eszközökkel is segíteni kell. Olyan típusú eszközökkel, amelyek egy képviselő-testületben nem lehet használni.

Beszélő: Ebben egyetértünk. De miért nem

fogadjátok el, hogy a Fidesz és az SZDSZ együttesen – liberális ellenzék?

Kövér László: Amikor azzal vitakozunk, hogy liberális ellenzékéről lehetne beszélni, akkor emögött nem az rejlik, hogy elutasítanánk a liberális alapelveket. Hanem igazából azt kérdejelezzük meg, hogy ez a mostani pártstruktúra és ezek a mostani pártok mennyiben tekinthetők végleges alakulatoknak. Azzal nekem semmi vitám sincs, hogy nagyon hasonló, sőt megengedem, a liberális alapértékek tekintetében azonos állásponton vagyunk. De egyrészt azonos elvi alapokról és azonos célok érdekében is többféle utat járhatnak a különböző politikai szervezetek. Tehát nem az elvi különbségek dominálnak, hanem a politikai vonalvezetés különbsége.

Németh Zsolt: Az SZDSZ teoretikusai részéről több alkalommal elhangzott, hogy itt egyfajta civilizációs konfliktus van a nyugatos, az európai SZDSZ, esetleg Fidesz és a kormánykoalíció között. A mi konszenzusos alapállásunk az, hogy az MDF, az SZDSZ, a Fidesz

Együtt vagy külön? (Fotó: Víg)

bizonyos köreiből egyaránt megtalálható egyfajta nyugatos európai mentalitás, ugyanakkor a mi körünkben sem rekeszhető ki a balkáni, a mucsai és a hasonló minősítés. Tehát én nagyon vigyáznék az ilyenfajta kiszorítóssal. Mert Nyugat-Európában valóban van egy liberális konszenzus, de ez Magyarországon ne jelentse azt, hogy van egy vagy két liberális párt, és a többi az nem liberális párt.

Kövér László: Mi az értelme, hogy fenntartsuk a Fideszt, mi az értelme a 35 éves korhatárnak? Szerintem az, hogy nyilvánvalóan más-képp gondolkodik az a generáció, amely előfölt van, tőlünk idősebb, és másképp, más stílusban, más előítéletrendszerrel vagy kevesebb előítélettel az agyában képes politizálni az a generáció, amelyet a Fidesz képvisel. A legnagyobb bajom az SZDSZ politizálásával az, hogy Orbán Viktor blokád utáni beszédénél hol az MDF tapsolt, hol az SZDSZ. Egyik sem a saját sikerének örült, hanem annak, hogy a másikat valaki legyalázza. Én úgy látom, hogy olyan ellenszenv, nem tudok finoman fogalmazni, olyan mérhetetlen utálat tölt el néhány embert itt is ott is a másik oldal iránt, hogy ez veszélyezteti azt, hogy ezek az ország sorsát alapvetően meghatározó politikai erők képesek legyenek bármilyen veszélyhelyzetben együttműködni. Amikor Antall József azt mondja, meg ti is azt mondjátok, hogy a nagykoalíció akkor értelmes dolog, ha az ország súlyos válsághelyzetben van, akkor

fel kell tegyem a kérdést, mikor érkezik el a válság, ha most nem vagyunk benne.

Beszélő: Ezt kizárólag Antall József mondta. Az SZDSZ tavaly decembertől a választás második fordulójáig nagykoalíciót javasolt. De ne a múlton vitázzunk. Ha jól értem, a Fidesz vonalának különlegessége az volna, hogy a két nagy párt vizsgálja közepette képes mind a két oldalra odafigyelni és elveti azt a már-már acsarkodó ellentétet, amely a két párt között feszül. Azaz a Fidesz a két párttal szemben elfoglalt helyzetében határozza meg magát. Én azonban a közelmúltban felfedezni véltem egy „ideológiát” vagy ha úgy tetszik, generációs különbséget. A taxisválság napjaiban számunkra, bár közöttünk is voltak nézetkülönbségek, kézenfekvő volt, hogy szolidárisak vagyunk a taxisokkal. Ti ezzel szemben az alkotmányosságra hivatkoztatok. Egyszerre rájöttem, hogy az SZDSZ, legalábbis a vezetése, de a tagság jelentős része is olyan emberekből áll, akiknek '68, Prága, Párizs, a diákmozgalom meghatározó, személyes élmény volt. Ennek a nemzedéknek mást jelent, ha az utca megmozdul. Az álláspontjaink különbözősége azt igazolta számomra, hogy ti a liberalizmusnak a konzervatív thatcherista szárnyához tartoztok, és nem tudtok mit kezdeni azzal az időnként szociáldemokratának bélyegzett szociálliberális szemléletmóddal, amely igen erős az SZDSZ-ben.

Kövér László: Na jó, akkor egészen világosan! Én kívülről úgy látom, hogy az SZDSZ-ből kiváló szociáldemokrata párt lenne, kiváló szocdem vezetőkkel és ideológusokkal, még a társadalmi bázisa is alkalmas lenne erre. Ugyanakkor azt látom, hogy valamiért görcsösen ragaszkodik ehhez a liberalizmushoz. Félreértés ne essék, nem akarlak benneteket erről lebeszélni, valóban olyan irányzat is létezik az SZDSZ-ben, amely kifejezetten liberálisnak tekinthető, és azt is tudom, hogy a szociáldemokrata szó ma Magyarországon, finoman szólva, nem cseng jól. Tehát ezért kell kitalálni ezt a szociálliberális vagy szociális érzékenységgel rendelkező szabadelvű pártot, mármint ezt a meghatározást. Arra nem memék határozott igennel válaszolni, hogy mi ehhez képest inkább egy thatcherista liberalizmust vallunk-e. Konkrét gazdasági programok mentén lehetne inkább beszélni, konkrét gazdasági programról viszont csak akkor, ha valaki ki kell hogy próbálja őket mint kormányzati erő. Mondhatunk most akármit, ha tényleges döntési helyzetbe kerülünk, akkor derül majd ki, hogy az adott konfliktusban hogyan választunk, hogy jobbra megyünk vagy balra megyünk. És ez minden pártra igaz. Akkor dől majd el, hogy melyik milyen párttá válik.

Beszélő: Köszönöm a beszélgetést.

(kőszeg)